

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.546/2020/3.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke

. Bérces Nóra
előadó bíró

. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Satori és Lutter Ügyvédi Iroda
(ügyintéző: dr. Satori Anna ügyvéd)

Az alperes: innovációért és technológiáért felelős miniszter

Az alperes képviselője: ..kamarai jogtanácsos

A per tárgya: közigazgatási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.533/2019/17.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.533/2019/17. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felperes államnak – külön felhívásra – köteles megfizetni 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperesnél a 2016. január 1-től november 30-ig terjedő időszakban ATM értékkezelő-értékszállító személy- és vagyonőr munkakörben foglalkoztatottak alkalmazási feltétele volt, hogy személy- és vagyonőri igazolvánnyal, fegyverviselési jogosultsággal, valamint ATM gép- és értékkezelési vizsgával rendelkezzenek. Feladataik szabályszerű ellátásért büntetőjogi, fegyelmi, és anyagi felelősséggel tartoztak. Az e munkakörben foglalkoztatott munkavállalók feladata volt általánosságban a rájuk bízott értékek jogtalan eltulajdonításának, megsemmisítésének megakadályozása. A munkaidejük 6 óra 30 perckor (a gépkocsivezetői feladatot végzők esetén 7 óra 30 perckor) kezdődött. Ekkor a 10 milliótól akár 700 millió forintig is terjedő összegű szállítmányt az értéktárból átvették, az ahhoz tartozó okmányokat kitöltötték, az ATM gépek feltöltéséhez szükséges bankjegyeket felvették, megszámolták, kazettázták, egyeztették, zsákolták (a zsákok

tömege az 50 kg-ot is elérhette), lezárták és a járatlapon dokumentálták. Körülbelül 30 perc „holtidő” után feladatuk volt a napi 150-300 km-t kitevő útvonalon a meghatározott, a páncélozott gépjárművel való megállás helyétől 2-3 – vagy akár 50-70 – méterre is lévő ATM gépek előírászerű biztonsági kezelése, segédanyagok cseréje, ürítések végrehajtása, bankkártyatartók ürítése és dobozolása, a gépek töltése, a maradványkazetták és doboz zsákba helyezése, a journal és az elektronikus journal (floppy) cseréje, a zsákok plombálása és dokumentálása, az operátor értesítése a feltöltésről, továbbá az értékszállítás folyamata alatt meghatározott időtartamban a jármű vezetése, ennek során a KRESZ betartása, a gépjármű okmányainak megőrzése, a menetokmányok szabályszerű vezetése, a gépkocsi külső és belső karbantartása. A telephelyre általában 15 óra körüli időpontban történő visszaérkezést követően feladatukat képezte még a megbízóktól elhozott értékek értéktárnak való átadása, ennek okmányozása, a gépkocsi kulcsainak, papírjainak leadása, az ATM gépek, biztonsági berendezések operátori blokkjának és páncélszekrényeinek előírászerű kezelése, az ehhez és az operátori blokk kezeléséhez szükséges segédanyagok dokumentált átvétele, az ATM-ből behozott maradványkazetták statisztikák szerinti tételes elszámolása, az ATM operátor által az ügyeletes gépkezelőnek kiadott feladatok lehető legrövidebb időn belüli végrehajtása, az operátorokkal való kapcsolattartás és információcsere, a szolgáltatás végrehajtását vagy biztonságát veszélyeztető információk és adatok haladéktalan jelentése. A napi feladatok befejezését követően a munkavállalók a pihenőhelyiségben tartózkodhattak, vagy – az ügyeletet kivéve – munkavégzési helyüket a 18 óra 30 perces munkaidő végét megelőzően is elhagyhatták.

- [2] 2013. december 10-én a ... Kft. és a ... Bt. – a felperes megbízásából – egy „Értékelés és Tanulmány a G4S Készpénzlogisztikai Kft.-nél foglalkoztatott értékszállító személy- és vagyonőr, gépjárművezető és ATM értékkezelő munkakörben foglalkoztatottak” (a továbbiakban: Tanulmány) megnevezésű véleményt készített, amely megállapította, hogy a felperes által értékszállító személy- és vagyonőr, gépjárművezető és ATM értékkezelő személy- és vagyonőr munkakörben foglalkoztatott munkavállalók esetében a munkavégzés – különösen a munkakör sajátosságára, a munkavégzés feltételeire tekintettel – az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár. A felperes erre figyelemmel az ATM értékkezelő és értékszállító személy- és vagyonőr, valamint gépkocsivezető munkakörben munkát végző munkavállalók munkakörét a kollektív szerződésben és a munkaszerződésekben is készenléti jellegűnek minősítette.
- [3] 2017. január 1. napjától a felperes az ilyen munkakörű munkavállalókat – figyelemmel arra, hogy az ATM készpénzforgalom folyamatosan növekvő tendenciát mutatott – már nem készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatta.
- [4] A ...Megyei Kormányhivatal ...Járási Hivatala a 2017. június 16. napján kelt ... számú határozatával a felperest, mint munkáltatót 100.000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta, egyben kötelezte a határozatban megjelölt munkavállalók részére a munkaidőkereten felül keletkezett rendkívüli munkavégzés ellenértékének a kifizetésére; a munkavállalók vonatkozásában naprakész munkaidő-nyilvántartás vezetésére; megállapította továbbá, hogy a nevezett munkavállalók napi munkaideje meghaladta a 12 órát. A munkaügyi hatóság a Tanulmány, a munkavállalók nyilatkozatai, munkaszerződése és munkaköri leírásai alapján arra a következtetésre jutott, hogy az érintett munkavállalók munkaköre nem készenléti jellegű. Ezt látta alátámasztottnak a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI.24.) NM rendelet (továbbiakban: NMr.) 4. és 5. számú mellékleteivel is, melyek szerint a fegyveres biztonsági őr, személy- és vagyonvédelmi tevékenység fokozottan baleseti veszéllyel és fokozott pszichés megterheléssel járó munkakör, ekként a vizsgált munkakörök sem minősülhetnek készenléti jellegűnek. Az elsőfokú hatóság szerint a munkáltató a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 143. §-ának rendelkezését 8 fő munkavállaló, az Mt. 134. §-ának rendelkezését 7 fő munkavállaló, az Mt. 92. § és 99. §-ának rendelkezését 6 fő munkavállaló vonatkozásában nem tartotta be.
- [5] A másodfokú hatóság a 2017. augusztus 8. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú hatóság

határozatát helybenhagyta. Megállapította, hogy az érintett munkakörben munkát végző munkavállalók munkaköre az Mt. 91. § b) pontja alapján – a munkáltatónál hatályban lévő Kollektív Szerződés, a munkavállalók munkaszerződése, munkaköri leírása, valamint a Tanulmányban foglaltak ellenére – nem tekinthető készenléti jellegű munkakörnek. Hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.719/2013/3. számú és a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.136/2017/8. számú határozataira.

- [6] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.9/2018/9. számú ítéletével a másodfokú közigazgatási határozattal szemben benyújtott felperesi keresetet elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria az Mfv.III.10.378/2018/4. számú végzésével az ítéletet hatályon kívül helyezte és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria végzésében rámutatott az elsőfokú ítélet hiányosságaira, majd az „általánoshoz képest lényegesebb alacsonyabb igénybevétel” tekintetében támpontokat megfogalmazva kötelezte a bíróságot, hogy a megismételt eljárásban a perbeli időszakra nézve vizsgálja a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, és külön-külön munkakörönként a felperesi munkavállalók által ellátott munkaköri feladatokat, a munkavégzésre vonatkozó előírásokat a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok és a felek bizonyítási indítványai alapján.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [7] A felperes – új eljárásban is fenntartott – kereseti kérelmében a hatósági határozatok hatályon kívül helyezését és „szükség esetén” az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Álláspontja szerint a Tanulmány megállapításait a közigazgatási szervek cáfolni nem tudták, az abban rögzítettek értelmében pedig a vizsgált munkakörök készenléti jellegűnek minősülnek; további érvelése szerint a kérdés elbírálása szakkérdés.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a határozataiban foglalt jogi és ténybeli indokai fenntartásával. Kiemelte, hogy a jogvita elbírálása különleges szakértelmet nem igényel, nem szakkérdés, így a szakértői bizonyítás szükségtelen. A felsorolt munkakörök nem minősülnek készenléti jellegű munkakörnek.

A bíróság ítélete

- [9] A bíróság a felperes keresetét az Mt. 91. § b) pontja, az NMr. 4. és 5. számú mellékletei, az Mt. 51. § (1) bekezdése és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Mvt.) 8. §-a, 54. § (2) és (8) bekezdése alkalmazásával elutasította.
- [10] A bíróság abból indult ki, hogy a hatósági határozattal érintett időszakban önálló gépjárművezető munkakör az alperesnél nem volt, a gépjárművezetéssel kapcsolatos feladatok ellátása az értékszállító személy- és vagyonőr, illetve az ATM értékszállító-értékkezelő (személy- és vagyonőr) munkakörben foglalkoztatott munkavállalók kötelessége volt. A munkaköri leírásokból, munkaszerződésekből, a 16/2001. számú ügyvezető igazgatói utasításból – a Tanulmányt is figyelembe véve – megállapította, hogy az ATM értékszállító-értékkezelő (személy- és vagyonőr) munkakörben dolgozók folyamatos, fokozott éberséget, állandó figyelmet igénylő tevékenységet végeztek, fizikai és szellemi feladatokat egyaránt kötelesek voltak ellátni, az esetleges hibákért többirányú felelősségre vonással számolhattak. A vizsgált munkaköri feladatok az NMr. 4. számú mellékletében felhozott fokozottan baleseti veszélyekkel járó munkaköröknek és az 5. számú mellékletben feltüntetett fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységeknek is megfeleltethetőek. Mindezt alátámasztottnak találta a közigazgatási eljárásban és az újabb peres eljárásban meghallgatott tanúk vallomásaival is.
- [11] A bíróság érvelése szerint az „általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétel” megítélésakor elsődlegesen azt kell eldönteni, hogy mi az általános, azaz mihez kell viszonyítani a

vizsgált munkakörökben dolgozó munkavállalók igénybevételét. Ennek meghatározása során az egy adott napon vagy műszakban teljesítendő járatok száma, az értékküldemények mennyisége nem lehet szempont, lényegtelen tehát, hogy az adott munkakörben az adott munkáltató milyen mennyiségű munkával tudja ellátni a munkavállalót, az Mt. 51. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a munkáltató kötelessége a munkavállalót foglalkoztatni. A nem készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatottak általános igénybevétele nem csupán fiziológiai (élettani) vizsgálatokkal mérhető biológiai eredmény, hanem olyan komplex munkaterhelés, ami a közfelfogás szerint is megfelel az átlagosnak. Azt meghatározni tehát, hogy mi az „általános”, amihez képest a lényegesen alacsonyabb igénybevételnek kell jelentkezni, szakértői vizsgálattal, eszközzel nem lehetséges. Mindennek nem mond ellent az Mvt. 8. §-a, illetve 54. §-ának (2) és (8) bekezdése sem.

- [12] A perben vizsgált munkakörben folyamatosan ellátandó feladatok a közfelfogás szerint és jogi értelemben is mindenképpen elérik az általános igénybevételt, az e munkakörökben foglalkoztatott munkavállalók munkavégzése tehát nem jár lényegesen alacsonyabb, vagy könnyebb igénybevétellel. Az egyes munkavállaló percenkénti munkaenergia szükséglete, vagy pulzusnövekménye nem lehet irányadó ennek megítélésénél, mivel ez oda vezethet, hogy ugyanaz a munkakör az egyik munkavállaló esetében készenléti jellegű, míg a másik munkavállaló esetében nem készenléti jellegű lehetne.
- [13] A bíróság hangsúlyozta, hogy a Tanulmányt az elsőfokú közigazgatási szerv határozatnak 4-5. oldala, az alperes határozatának 4-6. oldala részletesen értékelte, és az ott leírtakkal a bíróság is egyetértett azzal, hogy a különböző vizsgálatok eredménye csak egy szegmensét képezi annak a kérdésnek, hogy jogi értelemben egy munkakör készenléti jellegűnek tekinthető-e vagy sem az Mt. 91. § b) pontja alapján.
- [14] Megjegyezte azt is, hogy a felperes által csatolt és hivatkozott, más munkaügyi perben benyújtott írásbeli nyilatkozat sem rögzíti, hogy az Mt. 91. § b) pontjában írt eldöntéséhez szükségképpen szakértőt kellene alkalmazni, csupán azt tartalmazza, hogy a Tanulmányban írt elemzéseket a nyilatkozatot tevő – kompetencia hiányában – nem végezheti el. Az OMFI szakvéleménye pedig csak azt hangsúlyozta, hogy a kérdés eldöntése során orvos-szakmai (munka-egészségtani) kompetenciába a munkavállalók igénybevételének meghatározása tartozik, ami kizárólag munka-egészségügyi módszerekkel vizsgálható. Önmagában az ilyen jellegű vizsgálat eredménye ebből is következően nem lehet alap arra, hogy az adott munkakört az erre jogosult bíróság készenléti jellegűnek minősítse.
- [15] Az új eljárásban tanúként meghallgatott munkavállalók közül senki nem említette a perbeli munkakört olyannak, mint amelyik számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel járt. Ezekhez képest a nem ebben a munkakörben dolgozó ... tanú ezt cáfoló nyilatkozatát súlytalannak találta.
- [16] A bíróság valamennyi bizonyíték együttes értékelésével azt állapította meg, hogy az érintett munkakörökben foglalkoztatott munkavállalók a tényállásban írt olyan jellegű folyamatos, fokozott éberséget, állandó figyelmet igénylő tevékenységet végeztek, ahol a veszélyhelyzet létrejöttét is maguknak kellett észlelniük, azaz igen összetett, nemcsak fizikai, de szellemi munkát is kötelesek voltak ellátni azáltal, hogy az ennek során elkövetett hibákért, szabálytalanságért többirányú felelősségre vonással számolhattak. Valamennyi szempont értékelésével jogszerűen nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy a perbeli munkakörökben az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel járt volna a munkavégzés a munkavállalók számára. A bíróság a Kúria végzésére utalással úgy foglalt állást, hogy az általánost csupán el nem érő igénybevétel az Mt. 91. § b) pontjának megállapítására nem ad alapot.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a

bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős ítéletnek a hatóság határozataira is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte.

- [18] A felperes érvelése szerint a bíróság téves okfejtéssel mellőzte a szakértő kirendelését, így megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) és 221. § (1) bekezdését. Az elsőfokú bíróság hibásan alapította a közfelfogásra a készenléti jelleg fogalmának értelmezését annak ellenére, hogy a Kúria hatályon kívül helyező végzése is kivételes esetben megengedhetőnek tartotta az alacsonyabb igénybevétel vizsgálatát illetően szakértő igénybevételét. Hangsúlyozta, hogy a per során is hivatkozott szolnoki munkaügyi perben ugyanebben a jogkérdésben az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatósága (OMFI) a ... számú szakvéleményében megállapította, hogy a munkavállalók igénybevételével kapcsolatos kérdés, így az Mt. 91. § b) pontjába tartozó alacsonyabb igénybevétel kérdése is orvos-szakmai (munka-egészségtani) kompetenciába tartozó szakkérdés. A felperesi álláspont szerint az ATM értékkezelő (személy- és vagyonőr) munkakör esetében fennáll a hivatkozott kivételes eset, és szakértői vizsgálatot igényel a Kúria által megadott szempontok megítélése. A fizikai és mentális igénybevétel körében a munkavállalók megterhelését az OMFI szakvélemény szerint is helyesen, munka-egészségügyi módszerekkel vizsgáló Tanulmány értelmében a munkaenergia-szükséglettel kapcsolatos kérdések alátámasztották a vizsgálatban résztvevő személyek esetében azt, hogy könnyű fizikai munkának minősülnek az érintett munkakörök, azokban a munkavállalók szellemi és pszichés megterhelése csekély mértékű, nem éri el az átlagos szellemi és pszichés megterhelés szintjét, ezzel ellentétes szakértői vélemény pedig a perben nem került csatolásra. A rendelkezésre állás körében a Kúria szerint is vizsgálendő volt, hogy van-e pihenőidő az adott munkakörben. Erre vonatkozóan a Tanulmány az ATM értékkezelő személy- és vagyonőrök esetén 49,32%, a gépkocsivezetők esetén 54,38% pihenőidőt mutatott ki, melyet a tanúvallomások is alátámasztottak.
- [19] Másodlagos felülvizsgálati kérelmében a felperes arra hivatkozott, hogy az ítélet sérti az Mt. 91. § b) pontját, mivel a bíróság a jogszabályt tévesen értelmezte, és a lefolytatott bizonyítás alapján – a Pp. 206. §-a megsértésével – téves jogi következtetést is vont le.
- [20] A bíróságnak – mind a Kúria hatályon kívül helyező végzését, mind az Mfv.III.10.719/2013/3. számú határozatot figyelembe véve – a lefolytatott bizonyítás alapján az ATM értékkezelő (személy- és vagyonőr) munkakör vonatkozásában a készenléti jelleg fennállását kellett volna megállapítania. A Tanulmány szerint ugyanis a munkakörrel járó mentális és/vagy fizikai megterhelés alacsony szintű, a munkaenergia szükséglettel kapcsolatos mérések szerint könnyű fizikai munkának minősülnek az érintett munkakörök. A bíróság álláspontjával szemben a fizikai és szellemi megterhelés vizsgálatánál a Tanulmányban rögzített mérési adatoknak relevanciája van. A munkavállalók felett nem volt állandó ellenőrzés a szállítás és az ATM töltés folyamatában, mely szintén a készenléti jelleget támasztja alá. ... és ... tanúk vallomása megerősítette, hogy az ellátandó feladatok rutin jellegűek voltak, azok napi szinten ismétlődtek, e körülményt sem értékelte a bíróság. A munkavégzéshez biztosított feladatokat megkönnyítő munkaeszköznek számított a páncélozott gépjármű, amivel a pénzt az egyes kiszállási pontokra szállították, és ez mind a személy-, mind a vagyonbiztonságot nagyban elősegítette, mely körülményt az elsőfokú bíróság szintén nem értékelt. Mint ahogyan nem vette figyelembe a pihenésre vonatkozó mérési adatokat sem, holott erre vonatkozóan a Tanulmány részletes kimutatást tartalmazott, melyet ... és ... tanú vallomása is megerősített. Ezen felül a felperes szerint az adott műszakban dolgozó munkavállalók járatszámának és leterheltségének is relevanciája van a készenléti jelleg megítélésénél. Nem tervezhető ugyanis egy adott napon előre az értékszállítás mennyisége, a kiszállási pontok a partneri megrendelések függvényében változnak.
- [21] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapítottakkal ellentétben nem valós az, hogy egyetlen tanú sem említette, hogy a munkakör az átlagoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár. ... tanú kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ő maga sem fizikailag, sem pszichésen nem érezte

megterhelőnek ezt a munkát, és ... személyes véleménye is az volt, hogy az e munkakörben foglalkoztatottak az átlagosnál lényegesen alacsonyabb igénybevételnek voltak kitéve.

- [22] A felperes hangsúlyozta, hogy a munkakör Mt. 91. § b) pontja szerinti készenléti jellegének közfelfogás szerinti megítélése indokolatlanul leszűkített értelmezést eredményez. Az elsőfokú bíróság a fogalom értelmezésére vonatkozó téves álláspontja miatt a bizonyítékokat – a Pp. 206. § (1) bekezdésével ellentétben – vagy nem, vagy iratellenesen értékelte, így a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, lényeges logikai ellentmondást tartalmaz, mivel.
- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem nem alapos az alábbiak szerint.
- [25] A Kúria a felülvizsgálattal támadott ítéletet a Pp. 324. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül, erre figyelemmel azt vizsgálta, hogy a Pp. 206. § (1) bekezdését és 221. § (1) bekezdését, valamint az Mt. 91. § b) pontját sérti-e a jogerős döntés.
- [26] A Kúria a bizonyítékok értékelési kötelezettségét szabályozó Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésének vizsgálata során már több alkalommal rámutatott arra, hogy a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Az ilyen módon megfogalmazott szabad bírói mérlegelés korlátját a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettség jelenti, ugyanis a bíróság az ítéletben köteles megjelölni a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, különösen azokat, amelyeknek jelentős bizonyító erőt tulajdonított. A bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabály megsértése csak akkor állapítható meg, ha az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás feltáratlan maradt, a bíróság által megállapított tényállás iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Egyebekben a bizonyítékok felülmérlegelésére felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt – nem kerülhet sor (BH 2012.179., BH 2002.29.).
- [27] Az ítélet indokolásával szemben támasztott követelményeket összefoglaló Pp. 221. § (1) bekezdése a Pp. 206. §-ával szoros összefüggésben előírja, hogy az ítélet indokolásában – egyebek mellett – meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, és utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.
- [28] Az Mt. 91. § b) pontja szerint a készenléti jellegű munkakör megállapíthatóságának feltétele az, hogy a munkavégzés – különösen a munkakör sajátosságára, a munkavégzés feltételeire tekintettel – a munkavállaló számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel járjon. Erre figyelemmel a bíróságnak az alperesi határozat jogszerű, vagy jogsértő voltának tisztázásához abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy miként értelmezendő „az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétel” fogalma, és az ennek tisztázásához szükséges tényállást az alperes kellően feltárta-e, majd a tények okszerű mérlegelésével megalapozottan jutott-e arra a következtetésre, hogy a vizsgált munkakör nem készenléti jellegű.
- [29] E körben a Kúria korábbi eseti döntéseiben (Mfv.II.10.719/2013/3., Mfv.II.10.131/2014/7., Mfv.II.10.296/2015., Mfv.III.10.378/2018/4., Mfv.III.10.565/2018/4.) már rámutatott arra, hogy az Mt. nem tartalmaz magyarázatot e fogalom értelmezéséhez, ezért ez általában bírói mérlegeléssel (szakértő igénybevétele nélkül) adható meg, az eset összes körülményének alapos, részletes vizsgálatát követően, melynek során a munkavállalót a munkaköre ellátásakor érő fizikai és szellemi megterhelést kell figyelembe venni azzal, hogy csak az igénybevétel lényegesen alacsonyabb szintje mellett minősíthető a munkakör készenléti jellegűnek, az általánost el nem érő igénybevétel erre nem ad alapot.

- [30] Annak a kérdésnek az eldöntéséhez, hogy az ATM értékszállító-értékkezelő (személy- és vagyonőr) munkakörben történő munkavégzés az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár-e, a bíróság nem tartotta szükségesnek szakértő bevonását, mivel a munkakört a „közfelfogás” alapján sem tartotta ilyennek. Emellett figyelembe vette azt is, hogy az adott munkakör az NMr. 4. számú mellékletében meghatározott fokozottan baleseti veszélyekkel járó munkakörnek és az 5. számú mellékletben feltüntetett fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységnek is megfeleltethető. Ezen felül értékelés alá vonta a tanúvallomásokat, munkaköri leírásokat, a 16/2001. számú ügyvezető igazgatói utasítást, továbbá a Tanulmány egyes rész-megállapításait is.
- [31] Az alperes által hivatkozott, az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatósága (a továbbiakban: OMFI) ... számú szakvéleményét a bíróság azzal az indokkal hagyta figyelmen kívül, hogy önmagában egy vizsgálat eredménye nem lehet alap arra, hogy az adott munkakört az erre jogosult bíróság készenléti jellegűnek minősítse. A Kúria mindezzel egyetértve hangsúlyozza, hogy az OMFI szakvélemény nem azt mondta ki, hogy az Mt. 91. § b) pontjába tartozó alacsonyabb igénybevétel kérdése kizárólag orvos-szakmai (munka-egészségtani) kompetenciába tartozó szakkérdés hanem azt, hogy az Mt. 91. §-ában meghatározott két vagylagos feltétel közül a b) pont tartozik orvos-szakmai (munka-egészségtani) kompetenciába, mely vonatkozásában a munkáltató által készített Tanulmányban felhasznált vizsgálati módszerek a kérdés megválaszolására alkalmasak. Azonban a munkavállalók igénybevételét a szakvélemény – és a Tanulmány is – csak a munkaegészségtan (munkavédelem) szakmai szabályai és eljárásrendje alapján vizsgálta, és a fogalmat ebből a szempontból értékelte, annak munkajogi aspektusait nem érintette – és nem is érinthette – a szakterület eltérése okán. A munkaegészségtani megállapítások választ adhatnak arra, hogy a vizsgált munkavégzés milyen megterheléssel és igénybevétellel jár, azonban ennek értelmezése csak a munkajogi fogalmakkal együtt vezethet el annak a megítéléséhez, hogy a konkrét munkakörben történő munkavégzés a munkakör sajátosságaira, a munkavégzés feltételeire tekintettel a munkavállaló számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár-e.
- [32] Szakértő igénybevételét – a felperes állításaival szemben – nem indokolta az Mvt. 8. § és 54. § (2) és (8) bekezdése sem. Nincs ugyanis olyan jogszabály, amelyik az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétel fogalmának meghatározását munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősítené, és a fogalom nem vonható a munkáltató kockázatértékelési tevékenységének körébe sem.
- [33] Rámutat a Kúria arra, hogy a felperes megbízása alapján eljáró szakértők bevonásával készült Tanulmány a munkavégzést nem a munkajogi fogalmakkal adekvát módon értelmezte: az Mt. 91. § b) pontja szempontjából jelentőséget tulajdonított – az egyébként az Mt. 91. § a) pontja szempontjából releváns – rendelkezésre állásnak, akként, hogy magának a rendelkezésre állásnak a fogalmát is a munkajogi definíciótól eltérő tartalommal töltötte meg, és tévesen értelmezte a pihenőidőt is.
- [34] A bíróság feltárta és értékelte a munkavégzés körülményeit, a munkavégzésre vonatkozó előírásokat. A megismételt eljárásban beszerezte az alperes határozatával érintett munkavállalók munkaköri leírásait, tanúként hallgatta meg ..., ..., ..., valamint ...t, ...t és ...t, és értékelés körébe vonta a Tanulmány egyes megállapításait, indokát adta annak, hogy a 2017. szeptember 13-án adott OMFI állásfoglalást miért nem tartja irányadónak, valamint annak, hogy miért nem tartja szükségesnek a szakértő kirendelését.
- [35] A bíróság a tanúvallomásokat nem csupán egymással, hanem a rendelkezésre álló további bizonyítékokkal is összevetve értékelte, és helyesen állapította meg – részben a „közfelfogás”-ra, mint egyfajta általános társadalmi értékítéletre, részben a jogi szabályozásra is – hivatkozással, hogy a vizsgált munkakörök nem minősülhetnek alacsonyabb igénybevétellel járó munkakörnek. Ahogyan arra a tanúként meghallgatott ... is utalt, „a pénzzel nem lehet rutinszerűen bánni”. A magasabb összegű pénzszállítmányok mozgatása, fegyveres kísérése a munkakörrel járó mentális,

pszichés megterhelést jelentett. A munkavállaló feletti állandó ellenőrzés – mint általában az utazással, helyváltogatással együtt járó munkák esetén – ez esetben valóban nem állt fenn, azonban az adott munkakör megterhelő jellege a folyamatos ellenőrzéstől függetlenül megállapítható volt. A páncélozott gépjárművel történő szállítás ugyancsak nem volt tekinthető a munkakör tekintetében alacsonyabb igénybevételt eredményező tényezőnek, az is csak a munka veszélyes jellegét támasztotta alá. A munkavégzés körülményei nem tették lehetővé a munkavégzéssel nem járó időszakokban a pihenést, hiszen a pénzszállítás eleve veszélyes jellege miatt a páncélozott gépjárműben is ébernek kellett lenni, ott ráadásul további – adminisztratív – munkafeladatokat is el kellett látni. Az, hogy ezt az egyes értékszállítók „pihenésként” élték meg, csak azt mutatja, hogy ekkor a fokozott éberségük alacsonyabbra válthatott, ezt az időszakot azonban pihenőidőnek tekinteni nem lehet. A Tanulmány erre vonatkozó megállapításai a pihenőidő, továbbá a rendelkezésre állás téves értelmezése miatt nem irányadóak.

- [36] Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-a megszegése nélkül – a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelő meggyőző indokolással – helyesen ítélte meg az ATM értékszállító (személy- és vagyonőr) munkakör Mt. 91. § b) pontja szerinti készenléti jellegének hiányát, ezért a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése alkalmazásával mellőzte a határozathozatalt.
- [38] A le nem rótt felülvizsgálati eljárás illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes viseli. A Kúria az illeték összegét az Illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésének megfelelően állapította meg.
- [39] Az ítélet elleni további felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el [Pp. 274. § (1) bekezdése].

, 2020. január 25.

. Zánthy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő